

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu**

Opole, dnia 7 kwietnia 2011 r.

**Pan
Antoni Duda
Dyrektor
Powiatowego Urzędu Pracy
w Opolu**

P/10/007
LOP – 4100-02-09/2011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu przeprowadziła w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu² kontrolę realizacji zadań związanych z opłacaniem w 2010 r. składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby bezrobotne niepobierające zasiłku lub stypendium, w ramach powiązania budżetów jednostek samorządu terytorialnego z budżetem państwa w zakresie wybranych dochodów i wydatków w 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 5 kwietnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie z zastrzeżeniami realizację przez PUP zadań objętych kontrolą.

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm., dalej: ustawa o NIK

² dalej: PUP

Powyższą ocenę ogólną uzasadniają następujące ustalenia kontroli i wynikające z nich oceny częściowe:

1. Najwyższa Izba Kontroli uwzględniając kryterium legalności i rzetelności ocenia pozytywnie realizację przez PUP obowiązków związanych z rejestracją bezrobotnych niepobierających zasiłku lub stypendium w 2010 r., pomimo stwierdzonych uchybień.

1.1 PUP dokonywał rejestracji oraz prowadził rejestr osób bezrobotnych zgodnie z wymogami art. 33 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*³ oraz § 6 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 26 listopada 2004 r. *w sprawie rejestracji bezrobotnych i poszukujących pracy*⁴. Rejestr prowadzony był na bieżąco w formie zbioru kart rejestracyjnych (wg wzoru określonego w załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia) oraz przy użyciu oprogramowania aplikacyjnego SYRIUSZ w wersji 2.0.14.1.

1.2 Analiza dokumentacji 50 spośród 8 800 (tj. 0,57%) bezrobotnych bez prawa do zasiłku i stypendium zarejestrowanych na koniec 2010 r., za które PUP odprowadzał do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych⁵ składkę na ubezpieczenie zdrowotne wykazała, że rejestr zawierał rzetelne dane wynikające z dokumentów przedłożonych przy rejestracji, poświadczone przez pracowników PUP i bezrobotnych, stosownie do obowiązku wynikającego z § 4 ust. 1 rozporządzenia *w sprawie rejestracji bezrobotnych*.

Stwierdzono, że 45 (90%) osób zarejestrowano na podstawie kompletu dokumentów wymaganych w § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia *w sprawie rejestracji bezrobotnych*. W przypadku pozostałych 5 osób (10%) rejestracji dokonano pomimo nieprzedłożenia przez bezrobotnych dokumentów potwierdzających wykształcenie lub posiadane kwalifikacje zawodowe (wymaganych § 3 ust.1 pkt 2 ww. rozporządzenia). Na rejestrację 2 z ww. osób, zgodę wyraził Dyrektor PUP, na podstawie § 3 ust. 5 rozporządzenia *w sprawie rejestracji bezrobotnych*, w pozostałych przypadkach, według wyjaśnienia pracownika dokonującego rejestracji, nastąpiło to przez nieuwagę w związku ze zwiększoną ilością realizowanych zadań na początku miesiąca.

Wszyscy objęci kontrolą bezrobotni niepobierający zasiłku lub stypendium, na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 24 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*⁶ podlegali obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego,

³ Dz.U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm., dalej: *ustawa o promocji zatrudnienia*

⁴ Dz.U. Nr 262, poz. 2607 ze zm., dalej: *rozporządzenie w sprawie rejestracji bezrobotnych*

⁵ dalej: ZUS

⁶ Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm., dalej: *ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej*

i na podstawie art. 75 ust. 9 tej ustawy zostali zgłoszeni przez PUP do ww. ubezpieczenia. W 44 przypadkach zgłoszenia dokonano w terminie do 7 dni od dnia rejestracji, natomiast w 6 przypadkach (w tym 5 w filii PUP w Niemodlinie) zgłoszenie nastąpiło po upływie od 8 do 14 dni od dnia rejestracji, pomimo iż zgodnie z art. 36 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. *o systemie ubezpieczeń społecznych*⁷ w związku art. 73 pkt 7 ustawy *o świadczeniach opieki zdrowotnej* zgłoszenia powinny być dokonywane w ciągu 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia. Według wyjaśnień pracowników PUP, przyczyną opóźnień były: duża liczba rejestrowanych bezrobotnych oraz problemy kadrowe i techniczne, natomiast Dyrektor PUP wyjaśnił, że przypadki te były sytuacją wyjątkową.

2. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, realizację obowiązków związanych z naliczeniem i odprowadzaniem do ZUS składek na ubezpieczenie zdrowotne bezrobotnych niepobierających zasiłku lub stypendium, mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

2.1. Średnia liczba bezrobotnych (wg stanów na koniec poszczególnych miesięcy 2010 r.), podlegających obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego, za które PUP zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 86 ust. 1 pkt 7 ustawy *o świadczeniach opieki zdrowotnej* opłacał w 2010 r. składki na ubezpieczenie zdrowotne wynosiła 8 630 osób.

Zgodnie z art. 81 ust. 8 pkt 5 ustawy *o świadczeniach opieki zdrowotnej*⁸ podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne winna być kwota odpowiadająca wysokości zasiłku dla bezrobotnych. Kwota ta od 1 stycznia do 31 maja 2010 r. wynosiła 717 zł w okresie pierwszych 3 miesięcy posiadania prawa do zasiłku oraz 563 zł w kolejnych miesiącach (art. 72 ust. 2 ustawy *o promocji zatrudnienia*), a od 1 czerwca 2010 r. odpowiednio: 742,10 zł oraz 582,70 zł (obwieszczenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 maja 2010 r. w sprawie wysokości zasiłku dla bezrobotnych⁹). Stosownie do przepisów art. 79 ust. 1 i 2 ww. ustawy, PUP odprowadzał miesięczne składki na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 9% podstawy wymiaru składki, jednakże w 2010 r. jako podstawę wymiaru składek przyjmował od 1 stycznia do 31 maja 2010 r. kwotę 563 zł, a od 1 czerwca do 31 grudnia 2010 r. kwotę 582,70 zł, tj. kwoty zasiłku przysługującego po trzech miesiącach posiadania prawa do tego świadczenia, a nie kwoty uzależnionej od okresu posiadania prawa do zasiłku.

⁷ Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz 1585 ze zm.

⁸ w brzmieniu obowiązującym w 2010 r.

⁹ DZ.U. Nr 41, poz. 595

Kontrola wykazała, że dla 28 z 50 objętych kontrolą bezrobotnych niepobierających zasiłku lub stypendium, w 2010 r. PUP odprowadził do ZUS składkę niższą niż wymagana art. 81 ust. 8 pkt 5 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej ogółem o 1 027,97 zł.

Według wyjaśnień Dyrektora PUP, sposób ustalania podstawy wymiaru składek wynikał z interpretacji Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz wprowadzenia przez Departament Informatyki ww. Ministerstwa w parametrach centralnych aplikacji SYRIUSZ wysokości podstawy składki zdrowotnej 563,00 zł¹⁰ i 582,70 zł.¹¹

W powyższym zakresie Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że zgodnie z treścią art. 81 ust. 8 pkt 5 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2011 r.¹², podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne dla bezrobotnych niepobierających zasiłku lub stypendium jest kwota odpowiadająca wysokości zasiłku dla bezrobotnych, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia, tj. po upływie pierwszych trzech miesięcy posiadania prawa do zasiłku.

2.2 PUP odprowadzał do ZUS składki zdrowotne za każdy miesiąc kalendarzowy w terminie określonym w art. 87 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, tj. do 15. dnia następnego miesiąca, za wyjątkiem grudnia 2010 r., kiedy to składki należne za miesiąc listopad dla 720 bezrobotnych w kwocie 37 742,03 zł (8,4% składek odprowadzonych w miesiącu grudniu) odprowadzono w dniu 16 grudnia 2010 r., tj. z jednodniowym opóźnieniem.

Wprawdzie Dyrektor w dniu 1 grudnia 2010 r. poinformował Wydział Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego¹³ o spodziewanym niedoborze środków w kwocie 60 000 zł na opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne w 2010 r., jednak nie podjął skutecznych działań na rzecz przekazania do PUP środków dotacji (60 000 zł), które od dnia 14 grudnia 2010 r. znajdowały się na rachunku bankowym Urzędu Miasta Opola. Według informacji udzielonej przez Prezydenta Miasta Opola, PUP nie zwrócił się z wnioskiem o przekazanie do dnia 15 grudnia 2010 r., środków niezbędnych na opłacenie składek zdrowotnych za miesiąc listopad 2010 r. i Urząd nie posiadał wiedzy o niewystarczającej kwocie środków finansowych na terminowe pokrycie ww. wydatków. Po dokonaniu zmian w planie budżetu miasta, środki dotacji przekazano do PUP w dniu 16 grudnia 2010 r.

¹⁰ 29 stycznia 2010 r.

¹¹ 14 czerwca 2010 r.

¹² zmiana wprowadzona art. 22 pkt 3 ustawy z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej Dz.U Nr 238, poz. 1578 ze zm.

¹³ dalej: PS OUW

W informacji przekazanej NIK, Dyrektor ZUS w Opolu stwierdził m.in., że w związku z rozliczeniem konta (...) składka na ubezpieczenie zdrowotne za osoby bezrobotne za miesiąc listopad 2010 r. (wg stanu rozliczeń na dzień 9 marca 2011 r.) w części została pokryta nadwyżkami składek jakie powstały w wyniku złożenia korekt deklaracji rozliczeniowych za okresy wcześniejsze. W związku z powyższym (...) wpłata z dnia 16 grudnia 2010 r. nie wzięła udziału w rozliczeniu składki za miesiąc listopad 2010 r.

3. W ocenie NIK, przekazana z budżetu państwa w 2010 r. dotacja celowa, pokrywała w pełni potrzeby PUP w zakresie opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne bezrobotnych niepobierających zasiłku lub stypendium.

W projekcie planu finansowego PUP, w dziale 851 - ochrona zdrowia, rozdział 85156 – składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, przyjęto wydatki w kwocie 4 932 000 zł. W wyniku trzykrotnej zmiany planu dokonanej w trakcie roku, wydatki na ww. cel zostały zwiększone do kwoty 5 208 769 zł, tj. o 276 769 zł (5,6%).

PUP wykorzystał 100 % otrzymanej dotacji, opłacając należne składki zdrowotne, z tego:

- za grudzień 2009 r. w kwocie 347 083,05 zł (za 6 850 bezrobotnych), których termin płatności upływał 15 stycznia 2010 r.,
- za okres od stycznia do listopada 2010 r. w kwocie 4 839 427,98 zł,
- za grudzień 2010 r. w kwocie 22 257,97 zł (za 424 bezrobotnych), zgodnie z dyspozycją Dyrektora PS OUW.

Rozliczenie wykorzystania ww. dotacji celowej w 2010 r., przekazano do OUW w dniu 10 stycznia 2011 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań organizacyjnych w celu prawidłowego dokonywania rejestracji osób bezrobotnych oraz terminowego zgłoszenia tych osób do ubezpieczenia zdrowotnego.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia

na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Opolu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o *NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.